

RAMON ORDEIG
PERE TIÓ
IMMA OLLICH
MIQUEL MIRAMBELL
MARC SUREDA

EDUARD JUNYENT I SUBIRÀ
(VIC, 1901-1978)



TEMPLE ROMÀ • VIC
PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCs

EDUARD JUNYENT I SUBIRÀ. L'ARQUEÒLEG

IMMA OLLICH I CASTANYER

Arqueòloga, professora titular honorífica
de la Universitat de Barcelona

La figura d'Eduard Junyent i Subirà (Vic 1901-1978), el Dr. Junyent com era i és conegut arreu de la comarca amb estimació i respecte alhora, es pot enfocar des de múltiples angles, en funció de la multiplicitat d'aspectes de la seva personalitat: capellà, literat i poeta, historiador, arqueòleg, restaurador, historiador de l'art, museògraf, arxiver. Però, per sobre de tot, el Dr. Junyent era un científic, un investigador nat, dotat d'una capacitat de treball increïble i d'una gran sensibilitat envers les arts i les lletres en general.

Avançat al seu temps, tenia uns conceptes molt actuals sobre l'arqueologia, la història i l'art, que enfocava d'una manera transversal tal i com es fa en l'actualitat. Les seves aportacions a nivell d'arqueologia són importants. Els seus anys a Roma el van formar com a arqueòleg paleocristià i medievalista, figura inexistent a Catalunya i a la resta de l'Estat en aquell moment. Per això, mentre que el concepte i l'ensenyament de l'arqueologia medieval han tardat molts anys a imposar-se i a impartir-se com a matèria a les universitats catalanes, ell ja incloïa també les restes medievals dins de l'arqueologia.

La utilització paral·lela de les fonts escrites antigues, a les quals tenia accés directe degut al seu càrrec a l'Arxiu Episcopal de Vic, també era una novetat aleshores. Generalment, els medievalistes empraven —i empenen— només els documents per explicar els esdeveniments històrics; el Dr. Junyent també ho feia, però ho contrastava amb les restes arqueològiques. Un altre concepte avançat al seu temps.

Altres aportacions del Dr. Junyent en aquest camp van ser la preocupació pel mètode arqueològic, de registre i control, en un moment en què l'arqueologia consistia bàsicament a «furgar», «rascar» i «fer forats a veure què surt». Seguint les passes de Mn. Gudiol al Museu Episcopal de Vic, també li devem la vinculació al museu de grups dins d'unions excursionistes que arribaren a formar equips arqueològics que prospectaven la comarca. El Museu Episcopal va actuar com a nucli aglutinador i de formació, i alhora com a lloc on dipositar les troballes i estudiar-les. I, encara, des del Museu es feia la difusió de les recerques i troballes mitjançant exposicions i també amb la publicació de les

excavacions a la revista *Ausa*, portaveu del Patronat d'Estudis Osonencs que Junyent va fundar.

Degut a la seva tasca ingent durant anys com a conservador i director del Museu i de l'Arxiu Episcopal de Vic, potser el seu treball i la seva formació inicial com a arqueòleg han passat una mica desapercebuts. Enfocarem aquest aspecte, els seus estudis d'arqueologia paleocristiana i medieval al Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana, a Roma, des de 1926 fins a 1930, on es doctorà i on més tard també hi va ser professor (1937-1941); i el seu posterior retorn a Vic després de la Guerra Civil, on va posar en pràctica els seus coneixements d'arqueologia que li van permetre recuperar la cripta romànica de la catedral (1943), aprofitant els treballs de reconstrucció i restauració que s'hi duïen a terme.

Com a successor de Mn. Gudiol, des del Museu i l'Arxiu Episcopal va impulsar la realització de molts treballs de prospecció i excavació de jaciments a la comarca d'Osona, col·laborant amb entitats excursionistes i amb professors de la Universitat de Barcelona. També va recuperar, restaurar, catalogar i conservar nombroses peces arqueològiques, procedents de diversos llocs de la comarca i del país, a més d'algunes troballes fortuïtes, que probablement s'haurien perdut. Tenint en compte que l'organització de l'arqueologia era gairebé inexistente en la postguerra, la seva feina va ser fonamental per reorganitzar i habilitar el Museu on, a més de les sales dedicades al romànic i al gòtic, va adequar una sala dedicada a l'arqueologia on es mostraven peces importants, com ara sílexs i aixovars procedents de dòlmens, els dos esquelets neolítics de Savassona i dos sarcòfags de plom procedents de la necròpolis romana de Can Colomer Munmany a Vic. En els seus nombrosos estudis històrics, a més de la documentació escrita Junyent sempre hi va incorporar l'arqueologia, avançant-se així a les tendències historiogràfiques de l'època.

Intentarem seguir una mica la seva trajectòria arqueològica des d'una perspectiva cronològica, que es pot concretar en diverses etapes.

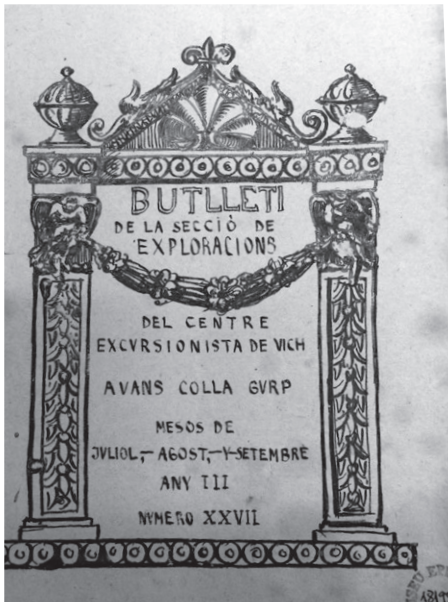
1a etapa: 1916-1926. Els inicis: l'excursionisme, el MEV i la Colla Gurb

Nascut a Vic el 1901, Eduard Junyent i Subirà seguí la carrera eclesiàstica al Seminari de la mateixa ciutat. De seguida hi destacà per la seva capacitat d'estudi i aprenentatge, que compaginava amb la seva gran afició: les sortides i visites a monuments i jaciments. El seu delit per l'arqueologia li venia des de molt jove, i abans dels vint anys ajudava Mn. Gudiol a l'Arxiu i al Museu Episcopal, on van organitzar una sala d'arqueologia anomenada «Secció Ausetana». Mn. Gudiol va esperonar l'interès de Junyent i d'altres joves amics interessats per l'excursionisme i les antigues restes i monuments, organitzant regularment sortides i excursions pels voltants de la plana de Vic, que foren la base per a la

creació de l'autoanomenada Colla Gurb, els quals actuaven com a Secció d'Exploracions del Centre Excursionista de Vic i editaven periòdicament fullets i un butlletí on anotaven i dibuixaven les restes visitades i les troballes.



Figura 1: Membres de la Colla Gurb vers l'any 1917. D'esquerra a dreta, Josep M. Gudiol, Paulí Junyent, Ferran Buxó, Eduard Junyent i Antoni Gudiol.



Figs. 2 i 3: Butlletí de la Colla Gurb, any 1919.

En el *Butlletí de la Colla Gurb* de l'any 1919 hi ha una llista dels membres, manuscrita del mateix Dr. Junyent, que aleshores exercia de secretari de l'entitat.

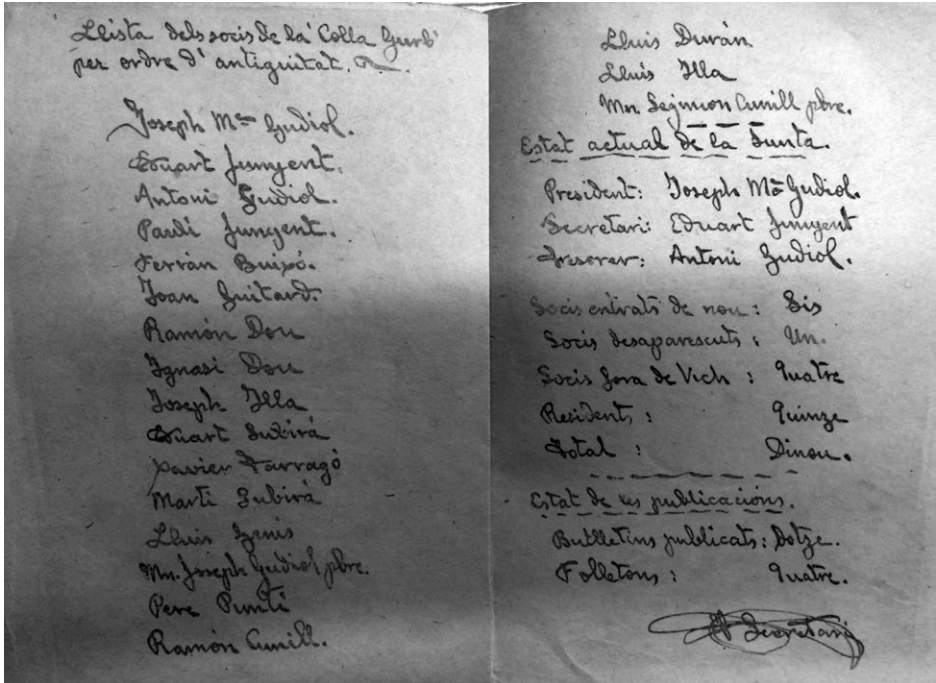


Figura 4. Butlletí de la Colla Gurb de l'any 1919.

<p>Llista dels socis de la 'Colla Gurb' per ordre d'antiguitat.-</p> <p>Joseph Ma. Gudiol (sic) Eduart Junyent (sic) Antoni Gudiol Paulí Junyent Ferran Buixó Joan Guitard Ramon Dou Ignasi Dou Joseph Ylla Eduart Subirà (sic) Xavier Tarragó Martí Subirà Lluís Genis Mn. Joseph Gudiol pbr. (sic) Pere Puntí Ramon Cunill</p>	<p>Lluís Duràn Lluís Ylla Mn. Segimon Cunill pbr.</p> <p>-----</p> <p>Estat actual de la Junta.</p> <p>-----</p> <p>President: Joseph Ma. Gudiol. Secretari: Eduart Junyent (sic) Tresorer: Antoni Gudiol.</p> <p>Socis entrats de nou: Sis Socis desapareguts: Un. Socis fora de Vich: Quatre Residents: Quinze Total: Dinou.</p> <p>-----</p> <p>Estat de les publicacions. Butlletins publicats: Dotze. Folletons: Quatre</p> <p style="text-align: right;">El Secretari (rúbrica)</p>
---	---

Tot i ser fet a mà, l'anotació exacta dels socis de la colla (un total de 19 membres), especificant els càrrecs (president, secretari, tresorer), els noms dels socis, els socis entrats de nou i els desapareguts, els de fora de Vic i els residents a la ciutat, el nombre de butlletins i de fullets, tot plegat denota una voluntat d'associacionisme com a entitat cultural, i d'organització i divulgació de la tasca que estaven realitzant. Els butlletins especificaven en la seva «Crònica» les activitats efectuades dia a dia, com es pot veure en el butlletí transcrit més avall: excavacions, excursions, exploracions. Res que ens soni estrany als arqueòlegs actuals, si no és el canvi de terminologia, ja que les excursions i exploracions corresponen al que ara anomenem sortides de camp i prospeccions per tal d'identificar nous jaciments. D'aquesta manera, les sortides i troballes de la Colla Gurb han quedat reflectides en aquests butlletins escrits a mà amb descripcions i dibuixos, primer fets pel mateix Mn. Gudiol i tot seguit per Eduard Junyent. A més de les seves cròniques, al butlletí també hi havia lloc per a la poesia i la ironia, de vegades indistingibles l'una de l'altra, aspectes que ja apuntaven en la personalitat d'un Junyent amb només 18 anys.

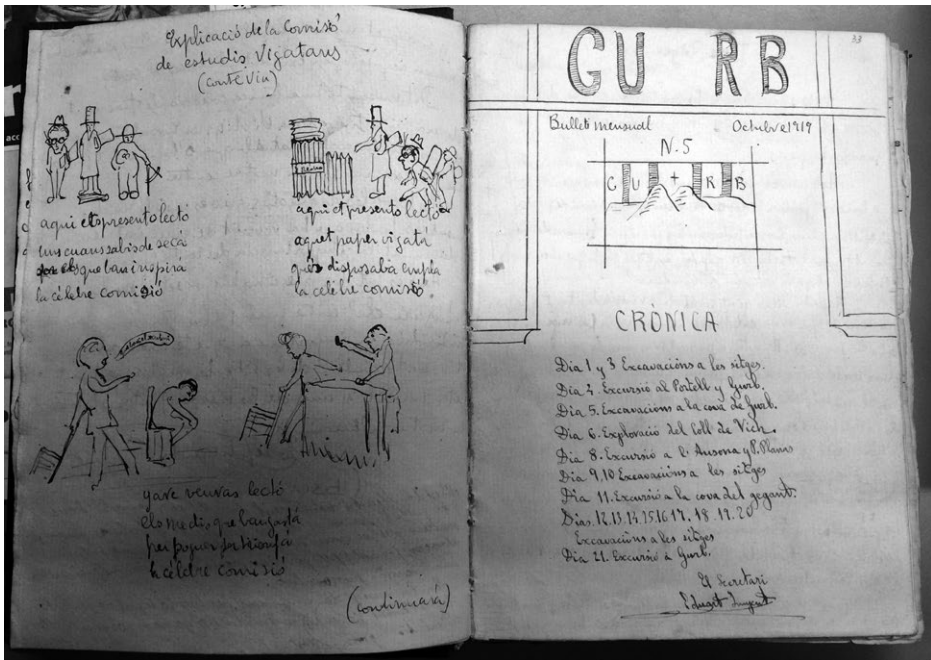


Figura 5. Butlletí de la Colla Gurb de l'any 1919.

<p>Explicació de la Comisió de estudis Vigatans [conte viu]</p> <p>[dibuix] aquí ets presento lectó uns cuans sabis de secà son els que ban inspirà la cèlebre comisió</p> <p>[dibuix] aquí et presento lectó aquet paper vigatà ques disposaba emplà la cèlebre comisió</p> <p>[dibuix] [dibuix]</p> <p>yare veuras lectó els medis que bangastà per poguer fer trionfà la cèlebre comisió</p> <p>[continuará]</p>	<p>G U R B Butlletí mensual Octubre 1919 N. 5</p> <p>GU + RB</p> <p>CRÒNICA Dia 1 y 3 Excavacions a les sitges. Dia 4. Excursió al Portell y Gurb. Dia 5. Excavacions a la cova de Gurb. Dia 6. Exploració del Coll de Vich. Dia 8. Excursió a l'Ausona y C. Planas Dia 9,10 Excavacions a les sitges Dia 11. Excursió a la cova del gegant. Dias 12.13.14.15.16.17.18.19.20 Excavacions a les sitges Dia 21. Excursió a Gurb.</p> <p>El Secretari Eduart Junyent</p>
---	---

2a etapa: 1926-1930. La formació com a arqueòleg a Roma: un món per descobrir

Ordenat sacerdot el 1926, va marxar a Roma, per continuar els seus estudis sobre arqueologia paleocristiana al Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana, acabat de crear pel papa Pius XI. Allí es va doctorar amb *Summa cum laude* el 1930 amb una tesi sobre *Il Titolo de San Clemente in Roma*. Els anys d'estada a Roma li van proporcionar també l'ocasió de realitzar molts viatges i excursions culturals amb els seus companys de curs, visites que li van donar una base ferma de coneixement directe sobre el món antic i paleocristià.



Figura 7. Eduard Junyent el 1930 en un viatge al Nord d'Àfrica amb Mn. Joan Serra Vilaró i Mn. Josep Vives.

3a etapa: 1931-1936. El retorn a Vic

Com explica Miquel dels Sants Gros, «l'any 1931, en morir Mn. Josep Gudiol, el Dr. Junyent es trobà, força inesperadament, amb la greu responsabilitat de dirigir el Museu, col·locat d'ençà de la seva inauguració, l'any 1891, d'una manera gairebé amuntegada en algunes sales del segon pis del Palau Episcopal i de sobre el claustre gòtic de la Catedral» (Gros, 1979: 387). Així, doncs, Eduard Junyent, acabat de doctorar a Roma i amb una brillant carrera per davant, va ser cridat de retorn a Vic per incorporar-se a la direcció tant de la Biblioteca Episcopal com del Museu. Ell va reordenar totes les seccions de pintura i escultura romànica i gòtica, a més d'enriquir-les amb noves adquisicions, com s'amplia als apartats que enfoquen Junyent com a historiador de l'art (cf. apartat Miquel Mirambell) i com a museòleg (cf. apartat Marc Sureda). Hi treballà fins al 1936, actuant providencialment per salvar el Museu quan el Palau Episcopal va ser assaltat i la catedral incendiada. De l'impacte que aquests fets li van provocar en tenim una bona mostra en els seus escrits poètics, molt en concret en una cantata que dedicà íntegrament a la crema de la catedral de Vic (cf. apartat Pere Tió).



Figures 8 i 9. Antigues sales dedicades a l'arqueologia.

4a etapa: 1937-1941. L'exili. Professor d'arqueologia al PIAC de Roma

Després de la crema de la catedral, i atesa la situació política del país, Junyent es va veure forçat a fugir de Vic i de l'Estat. Els anys que havia passat estudiant a Roma li havien proporcionat bons contactes, que el van acollir en el seu exili forçat. El Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana el va rebre amb els braços oberts, oferint-li una plaça com a professor, que va mantenir fins a

la seva tornada a Vic, un cop acabada la Guerra Civil. Els anys d'estada a Roma van ser ben aprofitats pel Dr. Junyent, que combinà la seva tasca docent amb estudis i viatges a monuments i jaciments, ampliant així el seu coneixement directe de l'època romana, paleocristiana i altmedieval. També va col·laborar en diverses publicacions internacionals.



Figura 10. Carnet de la Biblioteca del Reial Institut d'Arqueologia i Història de l'Art a Roma, 1939.



Figura 11. Sortida amb els alumnes al Fòrum de Roma, 1940.

5a etapa. La postguerra, el retorn definitiu a Vic (1941-1978)

Un cop acabada la Guerra Civil, el Dr. Junyent va continuar a Roma com a professor fins que va ser reclamat des de Vic el 1941. Tot i que seria molt difícil condensar en unes línies l'àmplia activitat abastada per ell a partir del seu retorn definitiu, remarcarem uns quants punts pel que fa a la seva aportació a l'arqueologia catalana al llarg dels anys, tant a nivell d'intervencions concretes en excavacions com en la integració de sales d'arqueologia en el nou Museu Episcopal. La primera tasca que va afrontar va ser precisament l'excavació del subsol de la catedral.

5.1. L'excavació del subsol de la catedral i el descobriment la cripta romànica

La catedral de Vic, incendiada el 1936 a l'inici de la guerra, necessitava urgentment una reparació total. Aprofitant les obres de restauració que s'iniciaren el 1941, Junyent va aconseguir realitzar unes cales de prospecció que van confirmar l'existència de murs antics corresponents a la seu romànica de Sant Pere, del segle XI, que havia estat enderrocada a finals del s. XVIII per ser substituïda per la nova catedral. I no tan sols això, sinó que va aconseguir localitzar i excavar completament l'antiga cripta romànica, situada sota el presbiteri, que havia estat reblida i anul·lada amb els mateixos enderrocs dels murs. L'excavació va permetre recuperar molts materials lapidis d'aquesta primera església, així com les columnes i capitells que aguantaven la cripta. La presència encara del paviment original de la cripta, format per grans cercles de pedra, va permetre la seva recuperació total i la seva reincorporació a la catedral actual.



Figura 13. Diverses cales a la nau central de la catedral de Vic.

Restaurada la cripta, l'atenció del Dr. Junyent es va dirigir cap al cloquer de la catedral, mirant de reforçar i consolidar la seva estructura. El cloquer és encara una construcció important que va servir de model de campanar a moltes esglésies romàniques de la Plana. Junyent va avisar també de la possi-



Figura 12. Junyent supervisant les excavacions de la catedral de Vic.

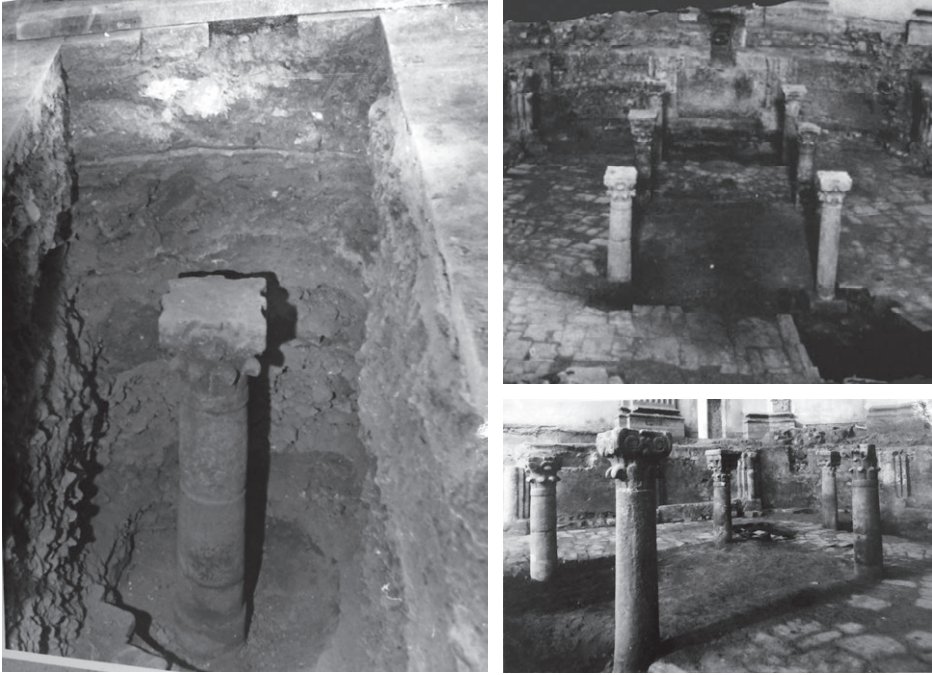


Figura 14. Diversos aspectes del descobriment de la cripta romànica, amb les columnes i capitells.



Figura 15. El terra original de la cripta, empedrat formant discos concèntrics.

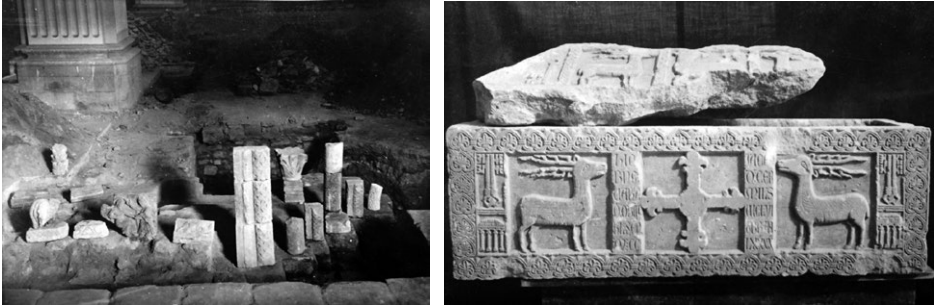


Figura 16. Material recuperat durant les excavacions.

bilitat factible que es poguessin trobar les restes de l'església de Santa Maria la Rodona, just davant de la catedral de Sant Pere, tal i com va demostrar l'excavació realitzada els anys 2004 i 2005. El que, evidentment, no podia preveure era que es localitzarien dues esglésies en lloc d'una, situades concèntricament, la del primer romànic del bisbe Oliba, del segle XI, i una de corresponent al segon romànic, del segle XII. L'arqueologia actual ha retrobat, doncs, la segona de la trilogia d'esglésies que formaven la seu de Vic (la de Sant Miquel encara està per descobrir). Malgrat la importància del descobriment de Santa Maria la Rodona, en aquest moment (2019) sembla que no hi ha cap interès ni per part del consistori ni del bisbat per tal de consolidar i restaurar les restes d'aquest tresor arqueològic de la ciutat i mostrar-les al públic. Ens falta algú amb l'empenta del Dr. Junyent per fer-ho possible. A ell li devem la descoberta de la cripta de la catedral, però també li devem la seva recuperació, obertura i posada a l'abast de tothom. Si no hagués estat per ell, la cripta encara restaria soterrada. Com la Rodona.



Figura 17. Les restes de la catedral romànica de Vic, Santa Maria la Rodona, i el cloquer de Sant Pere, prop de la cripta.

5.2. La reorganització i la creació de nous conjunts culturals a Vic

El retorn, ara ja definitiu, del Dr. Junyent a Vic va significar un impuls per a tot el món cultural, que havia quedat en gran part aturat per causa de la Guerra Civil, perquè va reprendre activitats i alhora en va organitzar de noves, tot amb una nova visió molt més moderna de l'arqueologia i l'art. Junyent va aprofitar i aplicar els ensenyaments rebuts i donats a Roma per tal d'implementar-los a Vic, continuant així la tasca dels seus predecessors però amb un enfocament completament científic. Acabada l'excavació i recuperació de la cripta romànica de la catedral, entre les moltes tasques que va emprendre en aquests anys en destacaríem tres: la nova organització de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal, la constitució del Patronat d'Estudis Ausonencs i de la revista *Ausa* i la creació del nou Museu al Col·legi de Sant Josep (la Panissa). En totes les seves activitats cal remarcar l'ajuda importantíssima que va rebre dels seus deixebles Mn. Miquel dels Sants Gros i Pujol i Mn. Antoni Pladevall i Font, així com de la bibliotecària Sra. Ignàsia Font i Escalé, que va ser la seva mà dreta fins al final de la seva vida.



Figura 18. Vista general de la sala de lectura de la Biblioteca Episcopal de Vic.

La constitució del Patronat d'Estudis Ausonencs el 1952 (ara Patronat d'Estudis Osonencs) va ser la base de l'organització d'un grup que partia d'uns antecedents previs d'abans de la guerra (Mn. Gudiol i la Colla Gurb) i que reunia

intel·lectuals de Vic entorn del Museu i l'Arxiu i Biblioteca Episcopal. El temple romà, descobert el 1882, un cop restaurat va ser la seu central del Patronat, on s'hi feien les reunions dels seus membres. Alhora, es va començar a fer servir com a equipament cultural per a la ciutat, efectuant-hi exposicions, conferències, concerts, etc. La revista *Ausa*, fundada el mateix 1952, va actuar com a portaveu oficial del Patronat, on s'hi publicaven temes científics i d'interès local i comarcal, tant literaris, d'art, d'història i arqueologia o de filologia, com de geologia, astronomia i meteorologia. Encara avui és una de les revistes en actiu reconegudes a nivell internacional pel seu contingut científic. En destacaríem la publicació el 1982 del volum X, un número especial monogràfic que conté les Actes de l'XI Simposium de Prehistòria i Arqueologia Peninsular, celebrat a Vic el novembre de 1982 amb motiu del centenari del descobriment del temple romà, organitzat pel mateix Patronat i per l'Institut d'Arqueologia i Prehistòria de la Universitat de Barcelona, que va acollir nombrosos professionals, professors universitaris i arqueòlegs i va suposar un impuls important per a l'arqueologia osonenca.

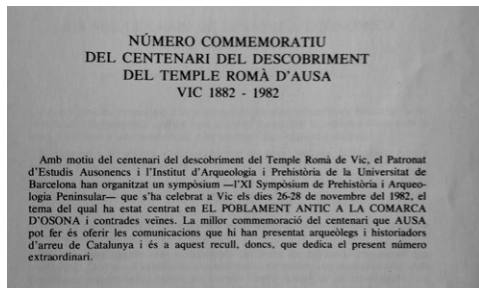
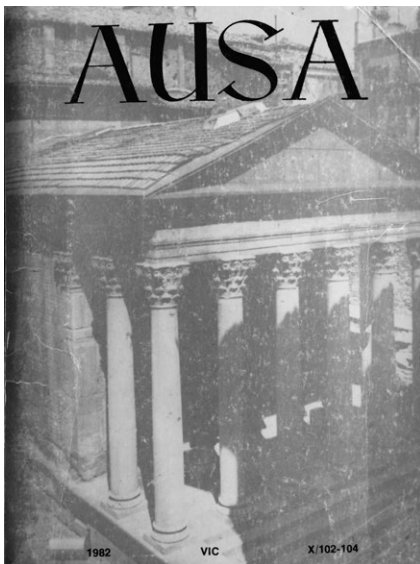
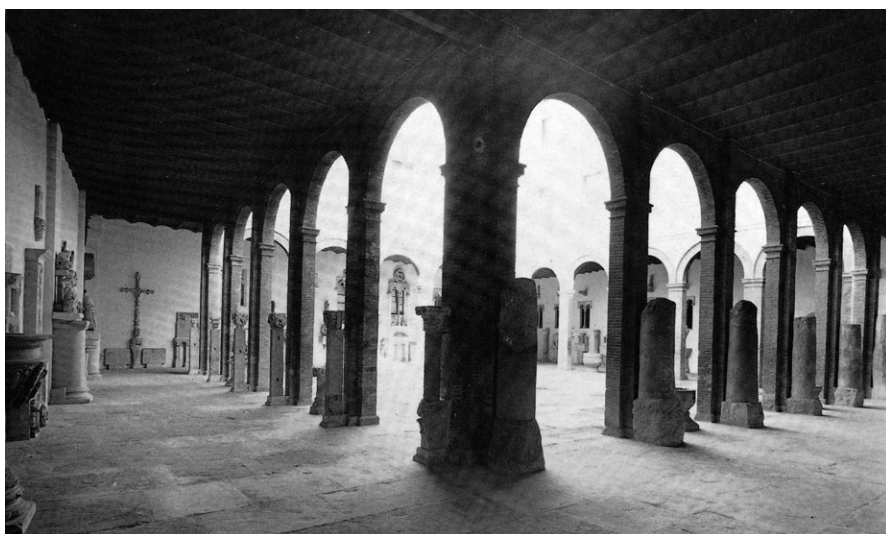


Figura 19. Volum X de la revista *Ausa* (1982).

Pel que fa al nou Museu Episcopal, des de 1949 Junyent gestionà la transformació en museu de l'edifici de l'antic Col·legi de Sant Josep, conegut com la Panissa. Després d'inaugurar les sales dedicades a la pintura romànica, el 1952, el 1967 es van inaugurar les sales del segon pis dedicades a l'arqueologia. També es va instal·lar la secció lapidària a les galeries del claustre. Les noves sales

no tenien res a veure amb les precedents, ni per espai ni per concepte, i era la primera vegada que les troballes arqueològiques comptaven amb un espai *ad hoc* per ser exposades i difoses al públic. Aviat aquestes sales es renovaren i s'ampliaren amb materials procedents de noves excavacions efectuades a la comarca.



Figures 20 i 21. Sala d'Arqueologia i Secció Lapidària del Museu Episcopal inaugurades el 1967.

5.3. Les activitats arqueològiques a Osona: visites i excavacions a jaciments

Degut a la seva formació a Roma com a arqueòleg i a la seva experiència en el camp de l'arqueologia, Eduard Junyent va ser nomenat comissari local d'Excavacions Arqueològiques per part del Ministerio de Educación Nacional, Dirección General de Bellas Artes de Madrid. L'abundant correspondència que es guarda a l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic (ABEV) mostra la seva intervenció i guiatge en la majoria d'excavacions i prospeccions que es van realitzar a la comarca al llarg d'aquests anys. El quadre següent mostra alguns dels jaciments que foren impulsats per ell, en col·laboració amb unions excursionistes i entitats locals, i de vegades també amb la Universitat de Barcelona:

Jaciment	Municipi	Entitat	Responsable/s
SAVASSONA (anys 60-70)	Tavèrnoles	Unió Excursionista de Vic (UEV) i MEV	Martí Cassany Dr. E. Junyent
L'ESQUERDA (anys 60-70)	Masies de Roda	Centre Excursionista de Roda (CER), Secció Arqueològica i MEV	Ramon Solé Ramon Coma
LES SERRASSES (1952)	Torelló	Agrupació d'Estudis Torellonencs (ADET) i Diputació de Barcelona	Xavier Viver Dr. E. Junyent
CASTELL DE TONA	Tona	Amics del Castell de Tona i MEV	Felip Vall Dr. E. Junyent
SANT MARTÍ XIC	Masies de Voltregà	Amics del Castell de Voltregà	Ramon Cirera

La majoria de jaciments importants de la comarca (Savassona, l'Esquerda, les Serrasses, Tona) van ser objecte d'intervencions en aquests anys, sempre amb l'ajuda i el guiatge del Dr. Junyent. Destaca particularment el cas de l'excavació arqueològica duta a terme entre 1960 i 1970 al jaciment de la Pedra del Sacrifici, a Savassona, municipi de Tavèrnoles, de la qual el Dr. Junyent va ser el principal impulsor, i on va participar directament amb l'ajut de membres del Centre Excursionista de Vic. La constatació d'una ocupació antiga, que anava des del món ibèric, passant per l'edat del bronze i retrocedia fins al Neolític, va ser d'una importància cabdal en aquell moment. La troballa de dos enteraments en posició fetal, que van poder ser datats per C14 vers l'any 2346 aC (4365 BP), o sia, cap a uns 4.500 anys enrere, va revelar un dels jaciments més importants de la nostra comarca i del país, que malauradament no ha comptat amb la continuïtat d'una recerca arqueològica programada en extensió, ja que només s'hi han realitzat excavacions puntuals. La datació per radiocarboni va

ser la primera realitzada a la península Ibèrica, gràcies a la col·laboració de la Universitat de Barcelona (Muñoz, 1965). Els esquelets, amb el seu aixovar funerari, van ser dipositats i exposats en un lloc especial al nou Museu Episcopal de Vic.

El món universitari reconeixia i valorava molt la tasca del Dr. Junyent com a arqueòleg, com ens ho demostren les paraules, escrites amb motiu de la seva mort el 1978, que li va dedicar l'arqueòleg i catedràtic de la UB Dr. Eduard Ripoll i Perelló: «En el camp de l'Arqueologia, en perdre el Dr. Junyent, hem perdut l'home que probablement va entendre millor l'abast geogràficament i cronològicament universal de les tècniques arqueològiques al servei de l'estudi de totes les civilitzacions del passat» (Ripoll, 1979: 405).

Ultra la seva participació directa o indirecta en la majoria de jaciments arqueològics de la comarca, cal no oblidar que una de les preocupacions del Dr. Junyent era la difusió, donar a conèixer les troballes; no tan sols exposant-les

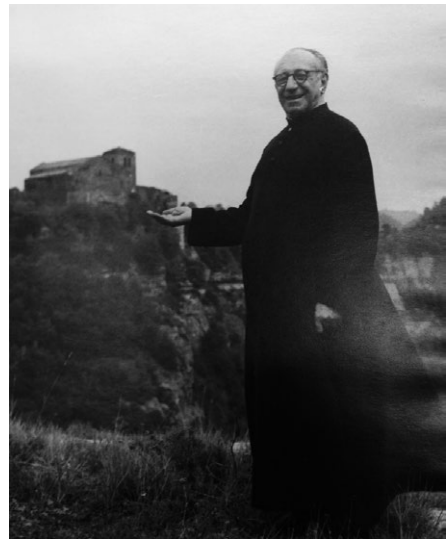


Figures 22. Aspectes de l'excavació a la Pedra del Sacrifici, a Savassona, als anys 1960.

a les sales del Museu, sinó publicant estudis i resultats. La revista *Ausa* no va ser l'únic lloc on es publicaven les darreres novetats, sinó que també publicava articles en revistes especialitzades del país i de l'estranger, sobretot a França i a Itàlia, els seus referents. Entre les seves nombroses publicacions sobre art i arqueologia, Junyent ha fet importants aportacions per al coneixement i la difusió de l'art romànic català. Destaquem els dos volums del *Catalogne romane*, publicats a França, que van posar l'arquitectura i l'art romànic de casa nostra a l'alçada dels models europeus.

5.4. Arqueòleg fins al final

Junyent era un apassionat de l'arqueologia, tota la seva vida i obra ho demostren. Sempre obert a una bona conversa al seu despatx de l'Arxiu mentre examinava documents antics, els ulls li lluïen si tenia l'oportunitat d'anar sobre el terreny, de fer una visita a un lloc nou. Tot i que els últims anys el seu estat de salut li ho impedia, prenia la més petita oportunitat com un regal. Jo vaig tenir la sort de conèixer-lo, de tractar-lo i d'aprendre d'ell al llarg d'uns deu anys, fins a la seva mort, el 1978. En aquest temps, vam poder fer unes quantes sortides i visitar els «seus» jaciments: Savassona, Casserres, l'Esquerda. Mai no li podré agrair prou el llegat i la saviesa que ens va deixar.



Figures 23. El Dr. Junyent a Savassona i a Sant Pere de Casserres.



Figura 24. El Dr. Junyent a l'Esquerda de Roda, el 1977, amb Imma Ollich i Ramon Ordeig.

Referències i bibliografia

Agraieixo al Dr. Miquel dels Sants Gros, director de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, al Dr. Ramon Ordeig i al Dr. Rafel Ginebra les facilitats per consultar la documentació, en bona part inèdita, d'escrius, manuscrits i fotografies que es conserven en els fons de l'ABEV.

L'obra escrita, inèdita i publicada, del Dr. Junyent és d'una amplitud tan gran que he defugit d'esmentar el conjunt les seves publicacions i escrits sobre arqueologia. El 1979 el Patronat d'Estudis Osonencs li va dedicar tot un doble número monogràfic de la revista *Ausa*, el núm. 91-92, on s'hi poden trobar molts dels articles esmentats al text. Són especialment importants les referències següents:

- FONT, Ignàsia. «Notícia bio-bibliogràfica de Mn. Eduard Junyent i Subirà, pvre.». *Ausa* [Vic], vol. VIII, núm. 91-92 (1979), p. 424-460.
- GROS, Miquel S. «El Dr. Eduard Junyent i el Museu Episcopal». *Ausa* [Vic], vol. VIII, núm. 91-92 (1979), p. 387-390.
- GUDIOL I RICART, Antoni. «La joventut del Dr. Eduard Junyent». *Revista Vic* (1979).
- GUDIOL I RICART, Antoni. «Inicis d'una vocació científica». *Ausa* [Vic], vol. VIII, núm. 91-92 (1979), p. 370-379.
- JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *Poesia. Recull de poesies i cantates (1922-1926). La crema de la catedral de Vic (1936)*. Pròleg, selecció i edició a cura de Maria-Mercè Miró. Vic: Publicacions de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal, 2002. 126 p. (Sèrie Bisbe Oliba; 3)
- JUNYENT I RAFART, Josep. «Els anys romans i l'aportació a l'arqueologia romana». *Ausa* [Vic], vol. VIII, núm. 91-92 (1979), p. 380-386.
- MIRÓ, Maria-Mercè. «Aspectes de la tasca docent del doctor Junyent». *Ausa* [Vic], vol. VIII, núm. 91-92 (1979), p. 418-420.
- MUÑOZ, Ana Maria. «La primera fecha de C14 para un sepulcro de fosa catalán». *Pyrenae*, núm. 1 (1965), p. 31-42.
- ORDEIG, Ramon. «Eduard Junyent, infància i joventut». *Ausa* [Vic], vol. XIX, núm. 147 (2001), p. 463-487.
- ORDEIG, Ramon. «Junyent i la ciutat de Vic. En el centenari del seu naixement». *Revista Vic* (2001), p. 40-43.
- RIPOLL I PERELLÓ, Eduard. «Monseñor Eduard Junyent i Subirà, arqueòleg». *Ausa* [Vic], vol. VIII, núm. 91-92 (1979), p. 402-405.